

**Використання свиней миргородської породи при чистопородному
розведенні та схрещуванні**

Войтенко С.Л.

кандидат сільськогосподарських наук, провідний науковий співробітник

Інститут свинарства ім. О.В.Квасницького УААН, м. Полтава

Вишневський Л.В.

науковий співробітник

Інститут розведення і генетики тварин УААН, м. Київ

У статті викладені результати досліджень по схрещуванню свиней миргородської породи та великої білої чеської селекції, а також порівняльної оцінки тварин за фено- та генотипом для добору тварин за однією з ознак.

Генотип, свині, схрещування, фенотип, чистопородне розведення.

Актуальність проблеми. За умови інтенсифікації галузі свинарства особливо гостро стоїть проблема збереження і використання вітчизняних локальних порід, які за деякими ознаками продуктивності поступаються тваринам спеціалізованих генотипів вітчизняної та зарубіжної селекції. Тому пошук форм і методів їх раціонального використання досить актуальний, оскільки дозволяє відтворювати чистопородних тварин, тим самим зберігаючи їх генетичні особливості.

Важливою складовою успіху використання чистопородного розведення свиней є оцінка спадкових якостей кнурів у ранньому віці та добір кращих для подальшого їх використання [1,2,3].

За результатами співставлення оцінок свиней за власною продуктивністю (фенотипом) і якістю нащадків (генотипом) окремими науковцями встановлено, що повторюваність рангової оцінки кнурів на контрольному вирощуванні і контрольній відгодівлі склала 60% [4].

Багаточисленими дослідженнями встановлено, що продуктивність свиней підпорядкована поєднанню паратипових і генотипових факторів, раціональне регулювання яких дозволяє підвищити навіть ознаки з низьким рівнем успадкування. Головним фактором підвищення відтворювальної здатності тварин, їх відгодівельних і м'ясних ознак вважається схрещування і гібридизація, ефективність яких обумовлена комбінаційною здатністю батьківських пар [5,6,7]. Тому використання свиней локальних порід при схрещуванні з тваринами спеціалізованих порід та ліній забезпечить підвищення показників продуктивності у помісного молодняку, а отже вирішить проблему використання тварин малочисельних вітчизняних генотипів.

Завдання дослідження. Дослідження виконувались згідно НТП «Збереження генофонду сільськогосподарських тварин» і передбачали вивчення ефективності схрещування свиней миргородської породи з великою білою чеської селекції, а також порівняння оцінки тварин за якістю нащадків та власною продуктивністю для визначення доцільності добору молодняку у ранньому віці.

Матеріал і методи дослідження. Дослідження проведені в умовах племінних заводів ім. Декабристів Полтавської та «Агрікор» Чернігівської областей. Матеріалом досліджень слугували чистопородні свині миргородської та великої білої порід, а також їх помісі. Оцінка свиней миргородської породи за генотипом проведена в умовах станції контрольної відгодівлі Інституту свинарства ім. О.В.Квасницького УААН, а за фенотипом - в умовах племзаводу ім. Декабристів Полтавської обл. При проведенні досліджень використані загальноприйняті у свинарстві методики.

Результати досліджень. За результатами оцінки тварин за генотипом встановлено, що показники віку досягнення живої маси 100 кг у нащадків ліній Веселого і Ловчика мають межі 214-219 днів, середньодобових приростів, відповідно, 685 – 689г, а витрат корму на 1 кг приросту - 4,27- 4,33 корм.од.

Одночасно оцінка ремонтного молодняку цих ліній за власною продуктивністю в умовах племзаводу засвідчила, що живої маси 100 кг тварини досягли за 216-229 днів.

Взаємозв'язок показнику віку досягнення живої маси 100кг за фено- та генотипом, визначений у тварин вищевказаних ліній, свідчить на суттєву різницю, що підтверджується коефіцієнтом кореляції, який носив як прямий, так і зворотний характер, і змінювався від $r = +0,74$ до $r = - 0,87$. З огляду на одержані дані, можливо зробити висновок про невідповідність оцінки за власною продуктивністю з оцінкою за якістю нащадків. Порівняння ефективності використання даних методів не віддає перевагу методу контрольного вирощування і подальшому удосконаленню стада тільки за рахунок доброї тварин, оцінених за власною продуктивністю. Результативним добір селекційного матеріалу за власною продуктивністю для відтворення та удосконалення стада можливий тільки у випадку встановлення високого позитивного кореляційного взаємозв'язку між оцінкою тварин за фено-та генотипом, подібного до нащадків кнурів лінії Веселого ($r = 0,74$).

За результатами досліджень встановлено перевагу показнику багатоплідності на 0,8 -1,2 гол, великоплідності - 0,3 кг та маси гнізда поросят при відлученні у 30 днів -3,7 - 9,0 кг при реципрокному схрещуванні у порівнянні з чистопородним розведенням. Аналіз показників росту і розвитку піддослідних тварин за період 2-6 місяців, засвідчив, що в кращу інтенсивність росту та показники розвитку мали нащадки великої білої породи та помісі від поєднання миргородська х велика біла порода.

Схрещування свиноматок миргородської та кнурів великої білої порід забезпечує у нащадків зменшення віку досягнення живої маси 100 кг на відгодівлі на 7,2 дні у порівнянні з показниками чистопородних свиней миргородської породи, а зворотне схрещування цих генотипів - на 5 днів. Чистопородний молодняк миргородської породи у наших дослідженнях поступався за показником середньодобового приросту тваринам дослідних

груп на 15 – 65 г, причому більш відчутно тваринам тих дослідних груп, де використані кнури великої білої породи.

Аналіз півтуш свиней різних генотипів після забою, у наших дослідженнях, вказує на вплив фактору породи у формуванні м'язової тканини тварини. Помісний молодняк за основними показниками м'ясних ознак, а саме довжиною півтуші і товщиною шпику на рівні 6-7 грудних хребців, мав значну перевагу над тваринами контрольної групи. Чистопородні свині миргородської породи за довжиною півтуші на 2-3 см поступалися молодняку реципрокних варіантів схрещування. Перевага помісних тварин за товщиною шпику на рівні 6-7 грудних хребців над чистопородними тваринами миргородської породи становила 4 -5 мм, що суттєво з огляду на складність поліпшення показнику за рахунок методів селекції.

Висновок. За результатами одержаних досліджень можливо зробити висновки:

- теоретично обґрунтовано скоротити число основних селекціонованих ознак за рахунок вибору з групи однієї, найбільш важливої і тим самим підвищити ефект селекції можливо тільки після аналізу кореляційних зв'язків і обов'язкового посилення на належність до конкретної генеалогічної структури;

- на даному етапі розвитку миргородської породи не можливо рекомендувати добір молодняку тільки за власною продуктивністю;

- схрещування свиней миргородської породи із великою білою породою чеської селекції позитивно впливає на підвищення показників відтворної здатності, відгодівельних і м'ясних ознак.

Література

1.Березовський М.Д, Коротков В.А., Войтенко С.Л., Іваніщенко Г.Є.
Прогнозування витрат на контрольній відгодівлі // Республіканський

міжвідомчий науковий тематичний збірник „Свинарство”.-К.:”Урожай”.-1999.-
вип. 54.-с. 10-13.

2. Мухарев В. Оценка хряков различными методами // Свиноводство.-1991.-
№6.-С.18-19.

3. Голев Л., Апухтин В. Определение достоверности оценки свиней
методами контрольного откорма и по собственной продуктивности //
Свиноводство.-1995.-№2.-С.24- 25.

4.Филатов А.И., Бочоришвили Г. О совмещении оценки хряков по
фенотипу и генотипу // Свиноводство.-1991.-№6.-С.19-20.

5. Подгурский А.М. Гибридизация в свиноводстве //Зоотехния.-1991.-
№11.-С.12-15.

6. Барановський Д. Сочетаемость пород свиней при скрещивании //
Свиноводство.- 1997.-№5.-С.15-18.

7. Войтенко С.Л., Петренко С.Н., Писковой Н.Б. Усовершенствование и
рациональное использование свиней локальных пород //Материалы XIII
международной научно-практической конференции «Пути интенсификации
отрасли свиноводства в странах СНГ».-Жодионо,2006.-С.25-27.